

't Seghen Waert

jaargang 20 aflevering 1

februari 2002

verenigingsblad van het Historisch Genootschap
Oud Soetermeer

Historisch Genootschap Oud Soetermeer

Bestuur

dhr. E.H. Oskam, voorzitter

Juweellaan 175, 2719 SB Zoetermeer
tel. (079) 361 65 38

dhr. R. A. Knotter, secretaris

Smallingerland 6, 2716 AD Zoetermeer
tel. (079) 352 10 22

dhr. H.B. Huurman, penningmeester

Limbahout 1, 2719 JK Zoetermeer
tel./fax (079) 362 17 30

dhr. B.F. Tuinstra (A.W.Z.)

mw. E. van der Heijden-Smits (G.W.Z.)

dhr. G. J. Moers (I.S.V.)

dhr. A.C.J. Vermeulen (publicaties)

mw. P.E. Vijverberg (PR)

Archeologische werkgroep

dhr. B.F.F.H. van der Ven

Douzapad 30, 2722 AX Zoetermeer
bvdven@worldonline.nl
tel. (079) 342 79 91

Genealogische werkgroep

mw. M.E. Vijverberg-Kalkema

Stekelbaarssloot 35, 2724 AR Zoetermeer
kalkema@wanadoo.nl
tel. (079) 331 65 52

Interviewgroep Sprekend Verleden

dhr. E.W. van den Burg

Fr. Hendriklaan 32, 2712 EE Zoetermeer
tel. (079) 316 48 58

Archief en bibliotheek

mw. J.M.C. Huisman-Aaftink

Bernhardstraat 2, 2712 CS Zoetermeer
jokehuisman@hetnet.nl
tel. (079) 316 31 79

Ledenadministratie

dhr. A.Ph. Rademaker

Banckertstraat 5, 2712 KK Zoetermeer
tel. (079) 316 43 74

Redactie

mw. C.J. Moerman-van Voorst

Dublinstraat 253, 2713 HT Zoetermeer
cmoerman@wirehub.nl
tel./fax (079) 352 14 88

dhr. Th. J.A.M. van der Poel

dhr. R. Grootveld

dhr. A.C.J. Vermeulen

't Seghen Waert is een uitgave van het
Historisch Genootschap Oud Soetermeer.
ISSN: 1384-7260

Het Historisch Genootschap is gevestigd in
't Oude Huis, Dorpsstraat 7
2712 AB Zoetermeer, tel. (079) 319 06 83

Website: <http://www.oudsoetermeer.nl>

E-mail: info@oudsoetermeer.nl

Openingstijden archief en bibliotheek:

iedere woensdag 14.00-17.00 uur

Inlooppiddag A.W.Z.: eerste zondag van de
maand 14.00-17.00 uur

Inloopavond G.W.Z.: eerste maandag van de
maand 20.00-22.00 uur

Inhoud

Van de redactie	1
Beste HGOS'ers	2
Ledenadministratie	3
Aktiviteitenkalender	4
Sprekend Verleden: In gesprek met Dirk Keijzer	7
'Zoetermeer zoals het was' nu ook op internet	17
Een notabel geschenk	18
De laatste burgemeester Bos	21
Op zoek naar sporen van de Spaanse griep	26
Oud Soetermeer bij McDonalds	27

Van de redactie

De redactie wenst alle leden en overige lezers een gelukkig en gezond jaar 2002 toe, en komt onmiddellijk een beroep op u doen.

Helaas moest Klaartje ten Berge de redactie wegens drukke bezigheden vrij spoedig weer verlaten. Zij is vol ijver met het vormgeven van het blad bezig geweest. Wij danken haar voor haar inzet en wensen haar veel goeds toe. De redactie zoekt nu een of meer mensen, die vier keer per jaar willen meewerken aan de totstandkoming van ons verenigingsblad. Wat uw inbreng zal zijn, hangt geheel van uw eigen ambities af, een groot enthousiasme is de hoofdzaak. Er wordt bij de redactie met evenveel spanning op u gewacht als bij de activiteitencommissie, zoals u elders kunt lezen. De vereniging is geheel aangewezen op de inzet van vrijwilligers en als u nog niet tot dit gilde behoort, mist u veel!

Wij wensen onze leden ook dit jaar weer veel leesplezier. Stukje bij beetje leert u het Zoetermeer en Zegwaard van weleer beter kennen. Met een blad in een nieuw, fris uiterlijk moet dat lukken.

Beste HGOS'ers

Het is een maand geleden dat het bestuur een goed bezochte en gezellige Nieuwjaarsbijeenkomst afsloot. Over een paar onderwerpen die ik ter sprake bracht, wil ik nog even met u van gedachten wisselen.

Allereerst de ontwikkeling van het ledenbestand. De laatste twee jaar een voorspoedige groei tot over de 1250 leden. Het middellange termijnplan van de vereniging 2000 - 2005 spreekt van 1500 leden in 2005. Dat moet tot de mogelijkheden behoren, zeker als ook u in uw familie en kennissenkring het belang van de vereniging promoot.

Het bestuur is eveneens zeer tevreden over de activiteiten, productie en kwaliteit van al onze werkgroepen en commissies. De pers in zijn algemeenheid en "Z" van de Haagsche Courant in het bijzonder besteden daar gelukkig veel aandacht aan.

Het feit dat op de najaarsledenvergadering maar liefst 62 leden acte de présence gaven, is memorabel. Het Gemeentebestuur laat er geen twijfel over bestaan dat vrijwilligerswerk het cement van de samenleving is. Daar ben ik het van harte mee eens en het bestuur vraagt zich af waarom de subsidie naar het HGOS al jarenlang niet gewijzigd is. We hebben bijvoorbeeld geen of onvoldoende geld om onze vergader- en werkruimten op te knappen. Veel verder dan om eens per jaar een barbecue te houden voor het verenigingskader komen we als bestuur niet, laat staan iets leuks te doen met Kerstmis. Onder andere naar aanleiding van vragen dienaangaande in de najaarsledenvergadering heeft het dagelijks bestuur binnenkort een gesprek met de Gemeente om genoemde problematiek bespreekbaar te maken.

Tevens zullen we als vereniging nog meer aandacht moeten geven aan het zelf verkrijgen van meer financiële middelen. Een klein groepje uit de vereniging zal proberen sponsors te werven.

Als laatste onderwerp in dit korte bestek constateert het bestuur een vergrijzing van het kaderbestand. Wij maken ons daar zorgen over, omdat het voor de vereniging op middellange termijn negatieve effecten zou kunnen hebben. Er komt een gefaseerd gerichte actie om meer "jonge" leden geïnteresseerd te krijgen. Wij vragen eveneens uw medewerking.

In de eerste week van januari zei mevr. Groenheijde tegen mij: "De beste wensen en dat de Gemeente Zoetermeer de kern zo goed mogelijk zal beschermen". Ik antwoordde: "Dat kan de Gemeente niet alleen, ook als HGOS zullen we de vinger aan de pols moeten houden".

Hartelijke groet,

namens het bestuur, uw voorzitter Erris Oskam

Ledenadministratie

In deze eerste aflevering van ons verenigingsblad in 2002 een overzicht van het ledental in het afgelopen jaar. In januari 2001 telden wij 1100 leden, eind december 1186. In de loop van 2001 is een aantal leden uitgeschreven wegens overlijden, of verhuizing met onbekende bestemming, of wegens niet betalen van de contributie. Dit resulteerde uiteindelijk in een toename van 86 leden. Wij heten nu de volgende nieuwe leden hartelijk welkom in onze vereniging:

Dhr. M.J. v.d. Burg, Europaweg 182, Zoetermeer
Dhr. P. van Eerde, Eerste Stationsstraat 51, Zoetermeer
Mw. C.K. Esseveld-Brussé, Dr J.W. Paltelaan 4d, Zoetermeer
Dhr. P. Hoogendijk, Molenstraat 34, Zoetermeer
Dhr. A.P. Krijgsman, Voorweg 95, Zoetermeer
Dhr. R.M. Krijgsman, Oosteinde 11, Moordrecht
Dhr. L.J. Leipoldt, Fregatwerf 469, Zoetermeer
Dhr. J.A. van der Reijden, Mosgroen 187, Zoetermeer
Dhr. L.C. Vollebregt, Molenstraat 120, Zoetermeer

Mogelijk wil een van uw familieleden of kennissen lid worden van het Historisch Genootschap. Men ontvangt als lid het verenigingsblad 't Seghen Waert vier maal per jaar, plus twee maal per jaar een Nieuwsbrief van het bestuur. Bovendien kan men gratis deelnemen aan een aantal activiteiten. Het lidmaatschap bedraagt Euro 12,50 per jaar en voor een tweede bewoner van hetzelfde adres Euro 6,35. Na aanmelding bij de ledenadministrateur, dhr. A.Ph. Rademaker, tel. (079) 316 43 74 of via info@oudsoetermeer.nl krijgt u een presentje en een acceptgiro thuisgestuurd.

Aktiviteitenkalender

Inloopavonden Genealogische Werkgroep

Elke eerste maandag van de maand in 't Oude Huis vanaf 20.00 uur is er gelegenheid de uitgebreide databank op papier en in de computer van deze werkgroep te raadplegen. Ook helpen de leden u met het opstarten van uw onderzoek naar de familie of wijzen u de weg naar nieuwe bronnen. De eerstvolgende avonden zijn op 4 februari en 4 maart .

Stiekem naar de kerk

Tentoonstelling over de katholieke Schuurkerk aan de Voorweg. 17 januari tot 24 maart in het Stedsmuseum, Dorpsstraat 7.

Enige jaren geleden heeft de Archeologische Werkgroep Zoetermeer, onderdeel van het Historisch Genootschap Oud Soetermeer, een opgraving gedaan op de plek waar nu de Amerikaweg de Voorweg kruist op de route naar Leidschenveen. Daar stond tussen circa 1685 en 1819 de katholieke kerk van Zoetermeer.

Die katholieken waren in 1574 hun kerk op de hoek van de Dorpsstraat en de Leidsewallen aan de protestanten kwijtgeraakt en lange tijd moesten zij het doen met samenkomsten in huiskamers en met rondreizende pastoors. Het was

Bij Fris Versshop voor al uw...

- **Hollandse en buitenlandse kaasspecialiteiten**
- **vers gebakken noten**
- **heerlijke zuidvruchten**
- **kakelverse eieren**
- **paté's en salades**
- **boerenzuivel**

Dorpsstraat 96 / 2712 AM Zoetermeer / Telefoon/fax (079) 316 76 16

voor katholieken in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden toentertijd verboden hun godsdienst in het openbaar te belijden, dus de kerk was in de stad vaak vermomd als pakhuis en op het platteland als boerenschuur. Tegen betaling aan de overheid van het zogeheten recognitiegeld werd dan de aanwezigheid gedoogd. Voor Europese begrippen was de Republiek heel tolerant, omdat andersdenkenden niet werden vervolgd en zij bijeen mochten komen, ook al was dat enigszins verscholen in schuilkerk of schuurkerk. Uiteindelijk werd in 1685 voor Zoetermeer, Zegwaard, Wilsveen en Benthuizen pastoor Amandus van Nispen aangesteld die aan de Voorweg ging wonen. Het achterhuis werd uitgebouwd en diende als kerk, gewijd aan de H.Nicolaas. Meer dan een eeuw later, in 1795, werd de Republiek door Frankrijk bezet en weer een jaar later werden alle godsdiensten aan elkaar gelijkgesteld. In 1816 werd de schuurkerk aan de Voorweg te klein geacht en in een te slechte staat. Ondanks heftige protesten van de parochianen in Wilsveen, de Voorweg en de Meerpolder verrees een 'echte' kerk midden in het dorp op de plek waar nu nog steeds de Nicolaaskerk staat. Over de opgraving, de vele voorwerpen die aan de Voorweg zijn gevonden, aangevuld met materiaal van de Nicolaasparochie, is een tentoonstelling georganiseerd in het Stadsmuseum. Het leven in Zoetermeer tussen de zeventiende en negentiende eeuw wordt zo tot leven gebracht en de rol van de religie daarin uitgelicht. De toegang is gratis. In de loop van februari zal het Historisch Genootschap Oud Soetermeer ook een ruim geïllustreerde publicatie laten verschijnen met de lotgevallen van de parochie uit voorbije eeuwen. Ook zal hierin een selectie van het door de archeologen gevonden materiaal worden beschreven. Voor meer informatie kunt u surfen naar www.oudsoetermeer.nl of de lokale media in de gaten houden.

Bezoek aan Nutricia

21 maart, in de namiddag.

Meer dan honderd jaar is Nutricia een vertrouwd beeld in het Dorp. Velen hebben daar gewerkt en zijn daarvoor zelfs in Zoetermeer komen wonen. En iedereen heeft met de producten van Nutricia te maken gehad, vooral in de kindertijd.

Speciaal voor Oud Soetermeer doet Nutricia de poorten van haar museum open. Enkele oud-medewerkers leiden u rond langs de oude vertrouwde babyvoeding, chocomel, reclameplaten en vele foto's van het bedrijf uit vroeger jaren en een verzameling antieke machines.

Slechts dertig mensen mogen tegelijk naar binnen, dus vooraf opgeven is verplicht, bij Cor van Wieringen (079) 316 37 64 of bij Petra Vijverberg 06-53 11 89 62.

Oude gezegden

Woensdag 3 april, 20.00 uur in het Parochiehuis, Dorpsstraat 18b.
Henk Tetteroo houdt een lezing over "Kreen en gruizig", oude gezegdes en streektaal in Delfland. Hij was lange tijd leraar Nederlands op middelbare scholen, waaronder het Alfrinkcollege, en is nu verbonden aan het Mondriaancollege in Delft. Een aantal jaren geleden schreef hij wekelijks een rubriek in enkele kranten, dat uiteindelijk uitmondde in een boek.
U bent van harte uitgenodigd om naar deze prachtige verteller te komen luisteren!

Ledenvergadering

Woensdag 8 mei, 20.00 uur in het Centrum aan de Frans Halsstraat achter de Pelgrimskerk.
Een speciale nieuwsbrief zal u twee weken tevoren informeren over de agenda en het jaarverslag 2001.

Aktiviteiten in 2002? Die hangen van u af!

Een enkele dag of avond is in het komende halfjaar gepland. Echter, door het vertrek van een drietal leden uit de Activiteitencommissie zal het aanbod zeer gering zijn. Kom dus achter de buis of de geraniums vandaan, toon dat u hart heeft voor de Zoetermeerse historie en geeft u op als commissielid. Veel werk? Ongeveer twee dagdelen per maand inclusief tweemaandelijks vergaderen! U kunt vast wel een fietstocht organiseren, helpen met mensen ontvangen op de Open Monumentendag of een stukje schrijven voor 't Seghen Waert of de krant. Informatie kunt u inwinnen bij Petra Vijverberg 06-53 11 89 62 of GertJan Moers (079) 321 36 50.

Sprekend Verleden: In gesprek met Dirk Keijzer

E.W. van den Burg

Alweer enige tijd geleden hadden wij een gesprek met de heer Dirk Keijzer uit de Molenstraat. Dirk is geboren op 7 september 1923 aan de Rokkeveenseweg 15. Hij is zoon van Chris Keijzer, die bekend was als “knorst” en een kleinkind van opa Klos de bekende veedrijver. Hij moest in de oorlog verplicht werken in Duitsland, kwam terug in een Amerikaans uniform, heeft boksles gehad, heeft gevoetbald en hij heeft nog veel meer gedaan, voldoende om een artikel voor het verenigingsblad mee te vullen.

Het gezin en de school

“Het was een gezin met zeven kinderen en daar was ik de derde jongen van. Ik had twee broers en twee zusters boven me en één broer en één zus er onder. Mijn vader was wat je noemt knorst, dat is een beroep waar je niks over hoort, dat was schapen scheren als dat nodig was in de zomer en dat was koeien scheren in de winter en dat was natuurlijk kalfjes kopen en verkopen. Groter vee niet. Wel meer met geitjes en zo, ja geiten, die verkocht hij dan nog wel. Dat was altijd dinsdags naar de markt in Rotterdam, vrijdags in Leiden en donderdags in Delft.

Ik heb op de openbare school gegaan in de Dorpsstraat bij meester Baylé. Wij noemden hem pa Baljé, dat was een machtige vent, veel geleerd en ik herinner me hem altijd met vreugde. Hij was hoofd van de school en gaf zelf ook les. Hij had de 7e en de 8e klas.

Of ik mij nog onderwijzers en onderwijzeressen kan herinneren, jazekeer. Van de laagste klas af gerekend: juffrouw Hilvers, juffrouw Koster, meester De Vries, meester Van Dijk, meester Vierse en dan had meester Baylé zeven en acht.

Doorleren was er niet bij. “De één niet, dan de ander ook niet”, zei mijn vader. Er was geen geld, simpele zaak. Je kon nergens terecht voor geld om door te leren. Twee keer heb ik in de zevende klas gezeten. Ik ging niet over, ik bleef gewoon zitten in de zevende klas. Je leerde toch niet door, anders kreeg je al beginselen van Frans en Engels en dat hoefde bij mij niet. Ik ben nooit blijven zitten, maar ik kon er niet af, ik was nog leerplichtig. Je deed alles heel makkelijk natuurlijk. Fluitend ging je naar het eind, en dan was je blij dat je er af ging, want dan kon je aan het werk”.

Het eerste werk na de schooltijd

“Als jongen zijnde zat ik hier veel bij Chris Westerman aan de Rokkeveenseweg, dat was een boer. Alle avonden die stront achter die koeien vandaan halen en de berrie, dat was zo’n grote houten kist vol met hooi doen

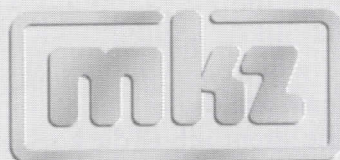
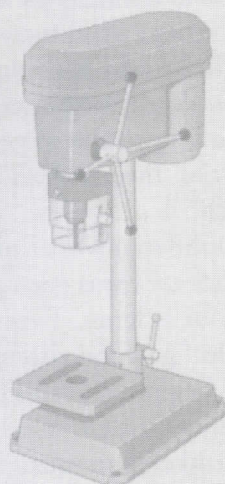
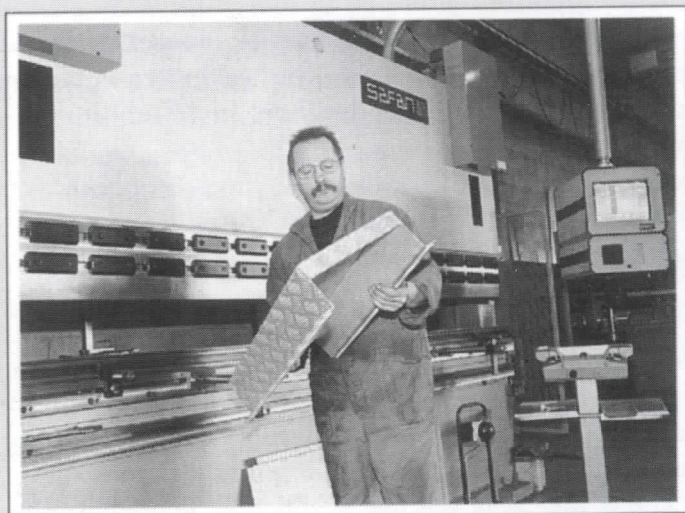
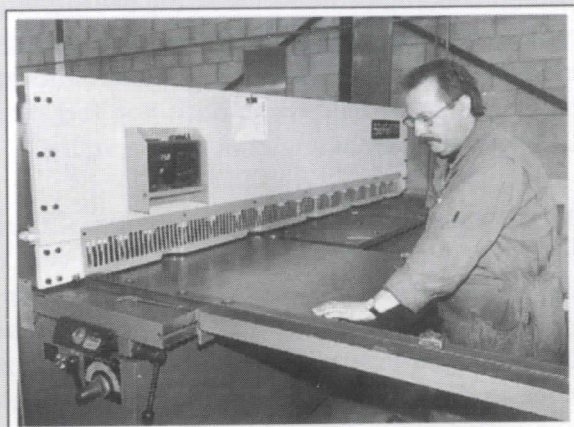
Nu óók voor particulieren!

LASSEN ●

ZETTEN ●

DRAAIEN ●

VERKOOP ●

MKZ-Metaalbewerking

Industrieweg 21, Zoetermeer

Telefoon (079) 341 63 41

en meer van dat soort werk. Elke dag ging ik er naar toe, toen ik op school zat al. En toen ik van school afkwam zegt die boer Westerman: "Je kan bij mij komen, dan kan je boer worden", dat was natuurlijk boerenknecht, maar hij zei: "Dan kan je boer worden, je kan bij mijn zoon Jo komen, dan kan je monteur worden en je kan bij mijn zoon Chris in Den Haag komen, dan kan je boterboer worden". Dat was natuurlijk wel wat, met auto's hè? Dus ging ik naar Jo Westerman en daar heb ik een half jaar gewerkt. Dan had ik een gulden in de week, maar ik wilde gaan voetballen en lid worden van DSO. Dat kon niet van die gulden, want die kwam thuis volledig op tafel. Maar ik wilde toch gaan voetballen en ben ik ermee opgehouden. Toen ben ik naar een andere baas gegaan en dat was bij de Spekken. Wij noemden hem "de Sik" in het Lagereind. Daar had ik een knaak in de week en toen kreeg ik een kwartje zakgeld en kon ik lid worden van DSO, voor een dubbeltje en ik ben altijd bij DSO gebleven, tot nu toe. Dat eerste jaar heb ik gevoetbald op voetbalschoenen die een jongen afgedankt had en dat eerste halfjaar waren er drie jongens, al van in de twintig die voor mij dat dubbeltje betaalden. Van een

Personeel van zuivelhandel Van der Spek (De Sik) in 1938.

staand vlnr: Piet Kamps, Antoon de Gelder, Jaap Ponse, Arie Kalisvaart en Bram Bregman.

zittend vlnr: Dirk Keijzer, (vermoedelijk) Leen Roos en Henk Bolleboom.

zwarte rok werd een voetbalbroek gemaakt, toen hadden we nog een zwarte broek en hoe ik aan dat shirt kwam weet ik niet meer, het was in ieder geval een rood shirt. Bij Van der Spek moest ik pakjes boter dichtvouwen. Wat nu een machine doet, moest ik met de hand doen, de hele dag. Daar heb ik een jaar of wat gewerkt”.

Dirk moet meer verdienen

Ik had nog een oudere broer Piet en die werkte aan de molen hier bij Blonk en die was een jaar of 17, 18 en die moest twee knaken verdienen, dat ging toen met die leeftijd zo en die moest maar weg, want dat was teveel.

Mijn vader zei tegen Blonk: “Ik heb nog wel een jongen “ en toen moest ik er naar toe. Piet moest iets meer verdienen hè. Het was vóór de oorlog. Toen de oorlog uitbrak, was ik net in die winter bij de molen vandaan. Ik werkte in Stompwijk. Daar haalden ze de bocht uit de weg. Hoe ik er aan kwam weet ik niet, maar ik heb altijd werk gehad. Ik hoefde niet aan de weg zelf te werken. Er kwam daar zand aan in een schuit voor de ophoging en in die schuit stond iemand een bak vol te scheppen en ik moest de lier bedienen en dan kwam de bak met zand via een trechter in een vrachtwagen.

Nadien ben ik weer een winter bij Blonk geweest. ‘s Zomers werd je ontslagen natuurlijk! Als de koeien van stal gingen hadden ze geen biks meer nodig, dan kon je er uit tot oktober of november. En als je dan nog disponibel was, dan

ging je weer terug. Ik heb er twee winters gewerkt. Totdat ik in Duitsland moest gaan werken heb ik nog verschillende andere werkzaamheden gedaan. Als je bij de molen niet terecht kon, naar Brinkers hoefde je niet te gaan, daar stond je onder aan de lijst en dan kwam je als eerste in aanmerking om naar Duitsland te gaan, ook bij Nutricia en dergelijke fabrieken. Noordam was ook zo'n bedrijf dat elke keer bezocht werd, daar waren wij niet bij natuurlijk, maar dat hoorde je dan wel. Dat waren misschien nog niet eens Duitsers maar Hollandse instanties

Winter 1940-41. Dirk Keijzer, Lies Havenaar en Nic Gareman op het ijs.

die zeiden: "Je moet zoveel arbeidskrachten leveren" en dan namen ze degenen die er het laatst bijgekomen waren. Zo heb ik ook nog op de Vliegbasis Valkenburg gewerkt onder ene meneer Godschalk. Wij werkten voor een firma die, als ik me goed herinner uit Warmond kwam. Daar moesten we op de fiets naar toe. 's Ochtends om zes uur moest ik er wezen. Die startbanen waren met hout bekleed, en wel zo dat het afwaterend was. Er kwamen regelmatig Duitse vliegtuigen die waren wezen vechten in Engeland en die waren beschadigd, die konden niet gewoon landen, maar moesten een buiklanding maken. Dan was de starbaan of het veld ernaast weer kapot en dan moesten wij zorgen dat het weer in orde kwam. Er liep daar zo'n treintje op smalspoor en op den duur mocht ik de wissel bedienen. Dat was mijn werk voortaan en ik hoefde geen plaggen meer te leggen en dat soort dingen. Het laatst heb ik voor de zogenaamde voedselvoorziening gewerkt, ik werkte namelijk bij een boer, bij Arie van Straalen aan de Zegwaartseweg. Ik had wel een Ausweis, dat moet ik trouwens nog wel ergens hebben, maar op de duur hielp dat niet meer. Als ik had willen onderduiken hadden ze mij gauw gezien. Waar moest je onderduiken en dan erbij, wie keek er naar je om? Geen hond die naar je omkeek".

Werken in Duitsland

"Ja, toen moest ik even gekeurd worden, je werd in Duitsland ook wel nagekeken. Ja, je werd altijd gekeurd. Op 10 juli 1943 was het zover. Met zeven man uit Zoetermeer vertrokken we hier vanaf het station, dat waren onder andere Kees van Mullem, Gerrit Henneken en een jongen van Bos. We gingen naar Gouda, we waren nog maar net in Gouda en toen werd er al aan de noodrem getrokken en overal was het feest natuurlijk en wij maar zingen. Jongens van een jaar of twintig houd je niet in het gareel. In Zevenaar hebben wij nog de nodige brieven uit de trein gegooid. Misschien dat ik het ook nog gedaan heb, maar dat weet ik niet zeker. En 's avonds kwamen we in Frankfort terecht en daar werden we ingedeeld, monteurs apart, ook landarbeiders waar ik dan bij hoorde, maar ik gaf me niet op, ik bleef gewoon zitten bij die jongens. Afijn, naderhand moesten ze voor ons toch werk hebben natuurlijk en toen werden we 's nachts vervoerd naar Giessen. In Giessen hebben we op het station geslapen, op de koffers. Je wilde wel bij de koffers blijven, want je was toentertijd al bang dat je hem kwijt zou raken. En de andere ochtend werden we afgevoerd naar Wetzlar. Daar had je een hoogovenbedrijf, zoals je hier de hoogovens hebt en daar werden we ingedeeld. Stom natuurlijk, want ik had me als landarbeider op moeten geven, dan had ik het veel beter gehad. Ze wilden hebben dat ik het werk in de loopkat ging leren. Die rijdt boven in dat gebouw heen en weer, daar zit jij dan in en dan moest je de machines

beoordelen om te verkassen, een soort kraan is dat en dat noemen ze daar een loopkat. Maar er was een Rotterdammer bij, we waren nog maar samen meer als Hollanders op die afdeling in die grote fabriek met 17000 man. Die jongen had zich opgegeven, omdat hij ook bij staalwerk gezeten had bij Wilton Feijenoord. Hij moest beneden werken, in het storten. En die jongen wist daar natuurlijk geen raad mee, ik ook niet, wist ik wat me te wachten stond. Ik zeg: "joh, dan ruilen we wel, ga jij maar bovenin zitten, dan ga ik wel op de vloer", maar daar was het gloeiend heet natuurlijk. Er werd daar ijzer gesmolten en gestort. Het ergste was als ze ander metselwerk in die ketels wilden hebben. Die ketels waren zo groot als hier de kamer en met takels hadden ze de deksels er afgehaald en dan stonden die Duitsers met lucht op je te spuiten, koude lucht en jij moest erin, op klompen, niet die wij gewend zijn, niet met rubber eronder, die stonden binnen twee minuten in de brand en dan moest je eruit, dan kwamen er weer twee anderen".

Dirk op de vlucht

Het was zeer ongezond werk en Dirk had grote spijt dat hij zijn makkelijke baan had overgedaan aan een ander, maar de weg terug was er niet. Hij vond er iets anders op.

Hij vluchtte. Toen wij dit hoorden konden wij het nauwelijks geloven. Als je in die tijd in Duitsland vluchtte hadden ze je toch de andere dag te pakken?

"Ja, maar je moet toch geluk hebben en dat hebben wij gehad. Ze hielden ons wel aan, gewone mensen hielden ons aan. Je ging niet op de stations staan wachten. Dan vroegen die Duitsers: "Wat is er aan de hand?" Ze brachten ons gewoon weg, die jongens. We waren met z'n drieën, we hadden nog een koffer

en alles bij ons. "Nou" zeiden we "we hebben TBC, we moeten naar de bergen". Je weet in de kortste keren wat je

Duitsland 1943
of 1944
vlnr: Jaap
Henneken,
Gerrit
Henneken, Kees
van Mullem en
Dirk Keijzer.

zeggen moet. Een broer van Gerrit Henneken die zat in Hanau bij een bakker en die wist een adresje van een kerel die werkvolk nodig had. We hebben daar eerst bedden moeten timmeren voor ons zelf, strozakken moeten vullen en dan zijn we aan het werk gegaan. We moesten Leichtbauplatten maken, dat zijn platen die voor plafonds worden gebruikt. Ik ben er naderhand aan het metselen gegaan en later moest ik het blijven doen, dan hoefde ik niet meer in de fabriek.

Wel bevrijd, maar nog niet naar huis

Toen we bevrijd werden, zijn we aan het drossen gegaan, dat was om precies te zijn 28 maart 1945, ik heb altijd mijn bevrijdingsdag op 28 maart. Eerst hebben we dat natuurlijk een paar weken afgekeken, maar ja, er werd over ons niet gepraat. We kregen nog wel eten enzovoort. Toen hadden we een paar van die bokkenkarretjes, nou noemen ze het bolderwagen, maar die Duitsers hadden ze toentertijd al. Nou, in ieder geval, zo'n wagentje hadden we volgeladen met onze rommel, want we waren ook nogal aan het roven geweest en toen zijn we aan het drossen gegaan. We wilden naar huis natuurlijk, maar ja, die Amerikanen waren niet gek, we liepen ze veel te veel in de weg op die wegen. Dus die grepen ons op en brachten ons naar huizen in Frankfort. Daar hebben we een poosje gezeten, ik weet niet hoe lang, maar toen brachten ze ons naar Frankrijk.

Van dwangarbeider tot bewaker van Duitse krijgsgevangenen

Toen was het: "Jullie kunnen nog niet naar boven, want dat is nog niet vrij, maar we hebben wel werk voor jullie, eventueel, hier kunnen jullie Duitse krijgsgevangenen bewaken". We kwamen in een plaats ergens onder Reims. In dat kamp zaten er 4000. We hadden een Amerikaans pak aan. Ik ben in het Amerikaanse uniform thuisgekomen. Ze wisten hier niet wat ze zagen, een Amerikaan hadden ze nog nooit gezien. Ze wisten toentertijd ook nog niet zoveel van een luchtpostbrief af en zeker geen militaire. Toen ik de eerste brief naar huis schreef, toen dacht die postbode in Zoetermeer dat ik in Amerika zat. Die zei: "Ik geloof dat Dirk in Amerika zit".

Wij denken dan als je zoveel soldaten moet bewaken dat je wel goed bewapend moet zijn.

"Ja, in vijf dagen was dat beslist. We hadden een mitrailleur op een karretje staan en af en toe moest je bij de poort staan en dan had je gewoon een karabijn. Ik weet nog goed, aan de buitenkant moesten we ook wel eens oppassen, met Gerrit Henneken erbij, er waren vier hokjes en elke keer moest je rondom dat kamp lopen. Je moest, laten we zeggen 200 meter lopen en dan ging die ander weer lopen. Dat deden wij niet natuurlijk, wij liepen naar

Dirk Keijzer
in Amerikaans uniform.

elkaar, want dan kon je even praten. Er ging een sergeantje over ons en die wilde dat niet. Dan kwam hij weer naar buiten vliegen, die tent uit en die begon: "Dutchmen walking!" (Hierbij de pasfoto plaatsen)

Het duurde tot eind juli, begin augustus voordat ik thuis was. Ik heb laatst nog gevraagd wanneer ik thuisgekomen ben, want toen moest ik dat opgeven voor die uitkering voor dwangarbeiders, maar bij het stadhuis konden ze mij daar geen uitsluitel over geven. Dat deden ze niet, zeiden ze. Het moet toch bekend zijn wanneer ik gerepatrieerd ben. Toen ik weer thuis was heb ik mij gemeld waar nu de Zoetelaer is. De Binnenlandse Strijdkrachten zaten er met die blauwe overalls aan en ik kwam daar met mijn Amerikaanse uniform.

Sportvereniging DSO

Toentertijd had je nog geen junioren. Je kwam direct bij de groten als je veertien was.

"Dat weet ik niet, maar ik was dertien. Ik werd ingedeeld bij het vierde elftal. Ik heb al verteld dat er grote jongens waren die voor mij dat dubbeltje betaalden, maar wie dat waren weet ik niet, zij wilden zich niet bekend maken. Ze deden het wel omdat ze mij er graag bij wilden hebben. Daarna kwam ik in het derde. Vier jaar hebben we nog in de Leidse Voetbalbond gevoetbald en op de fiets gingen we dat allemaal doen en toen we een beetje hoger waren, er waren erbij die een rijbewijs hadden, die huurden dan bij Piet van der Burg wel eens een auto. Er waren er ook een paar uit Benthuisen en die gingen op de fiets altijd naar Leiden toe, onder andere Daaf van Beveren, die zal ik nooit vergeten. Dat was een goeie peer, die was er altijd. Of het regende of niet, hij was er altijd. Daar kon je op rekenen. Je zag ze de hele week niet, alleen met het trainen. Trainen deden we één keer in de week. We hadden naast het voetbalveld de ijsbaan. Het gebeurde vaak dat die al onder water stond als wij nog voetbalden. Maar ja, dan ging je je wassen op de ijsbaan. Er was wel een wasgelegenheid, maar dan moesten we het water zelf oppompen en dan liep het uit de kraan. Bovenin hing een vat, een groot vat en dat moest je eerst volpompen. Als we naar Leiden moesten, mocht ik als kleinste altijd achteraan fietsen, dan hoefde ik niet zo tegenwind, maar we moesten ook wel eens in Nieuw-Vennep voetballen en dat waren heel wat kilometers".

We maken een grote sprong: 1949-1950. Als buitenstaander meenden wij dat DSO toen wel het beste elftal had in haar geschiedenis.

“Het beste elftal dat we ooit gehad hebben, dat moet je niet hardop zeggen, want dan voelen sommigen zich tekort gedaan. In het elftal dat u bedoelt zaten onder andere Aad Heemskerk, Wijnand Graas, Koos Moers, Tinus Leliveld, Ab de Hertog, mijn persootje, en Karel Dontje, Jaap van Buitene kwam weer later toen hij uit Indië terugkwam. We werden kampioen en moesten promotiewedstrijden spelen tegen SSV Pretoria, dat was de kampioen uit Rotterdam, BECK uit Delft en Cromvliet uit Den Haag. Wij promoveerden niet en dat was jammer. Het was een leuk op elkaar ingespeelde ploeg, en dat zat hem in hoofdzaak in die Schreuder. Cor Schreuder kwam uit Delft. Hij was een gerenommeerde speler van DHC die was overgekomen naar DSO. Hij trainde ons niet alleen, maar hij voetbalde zelf ook mee”.

Waarom kon Dirk geen Nederlands schaatskampioen worden?

Hoewel Dirk oorspronkelijk deed aan rondrijden of zwieren, zoals het ook wel werd genoemd, ging hij zich later toeleggen op het hardrijden en met resultaat. “Ja, ik was op 30 december 1950 tweede van Zuid-Holland geworden in Warmond. Op 4 januari 1951 zou ik in Kampen voor het kampioenschap van Nederland mogen rijden.

Dan zou je met z'n tweeën van het district Zuid-Holland afgevaardigd worden. Maar het ging niet door, want het ging dooien. We zouden vervoer hebben

Het kampioenselftal van DSO, eind jaren veertig.

gehad en het hotel was al besproken. Daar heb ik het altijd het kwaadst mee gehad. Dat had ik graag een keer gedaan”.

Boksen

“Ik heb nog boksles gehad bij Jan Nicolaas, die was toen kampioen van Nederland, een Hagenaar. Hij kwam lesgeven in het café van Piet Opstal. Eerst waren er zo'n stuk of twintig, allemaal Zoetermeeders, maar dat werd hoe langer hoe minder, de een voelde er niet zo veel voor en een ander had zijn arm bezeerd of zo en uiteindelijk waren er maar twee over. Toen wilde hij hebben dat ik 's zondagsochtends bij hem in Den Haag kwam, maar dat heb ik niet gedaan om de eenvoudige reden, ik voetbalde nog 's zondags en dat ging niet samen.

Terugblik op het gesprek en Groot Zoetermeer

Het gesprek voerde voor een groot deel terug naar de periode die de heer Keijzer in Duitsland heeft doorgebracht. Ogenschijnlijk vertelde hij er nuchter en zakelijk over. Toch waren er herinneringen die niet zonder emoties waren. Daarover zei hij: “Vroeger had ik daar geen last van, maar bij het ouder worden wordt het steeds erger”.

Er kwam ook naar voren dat nog twee broers als krijgsgevangenen dwangarbeid moesten verrichten en dat is vooral voor moeder Keijzer heel

ARTOTHEEK 'DE VLAMING'

Verhuur

beeldende

kunst

Voor bedrijven en particulieren

Vlamingstraat 2a
2712 BZ Zoetermeer
Telefoon 079 3169551

moeilijk geweest, altijd de vraag of ze haar zonen weer gezond terug zou zien. Dat is gelukkig wel het geval geweest.

Er is gesproken over heel wat soorten werk die door de heer Keijzer in zijn jonge jaren zijn gedaan. Het grootste deel van zijn werkzame leven heeft hij toch profijt gehad van het metselen dat hij in Duitsland heeft geleerd.

“Achtendertig en een halfjaar heb ik bij de gebroeders Huurman als metselaar gewerkt en aan deze werkgever heb ik altijd een goede herinnering overgehouden”.

Tenslotte de bijna onvermijdelijke vraag hoe hij de groei van dorp naar stad heeft gevonden en daarover kon hij kort zijn: “Het had voor mij niet gehoeven”.

‘Zoetermeer zoals het was’ nu ook op internet

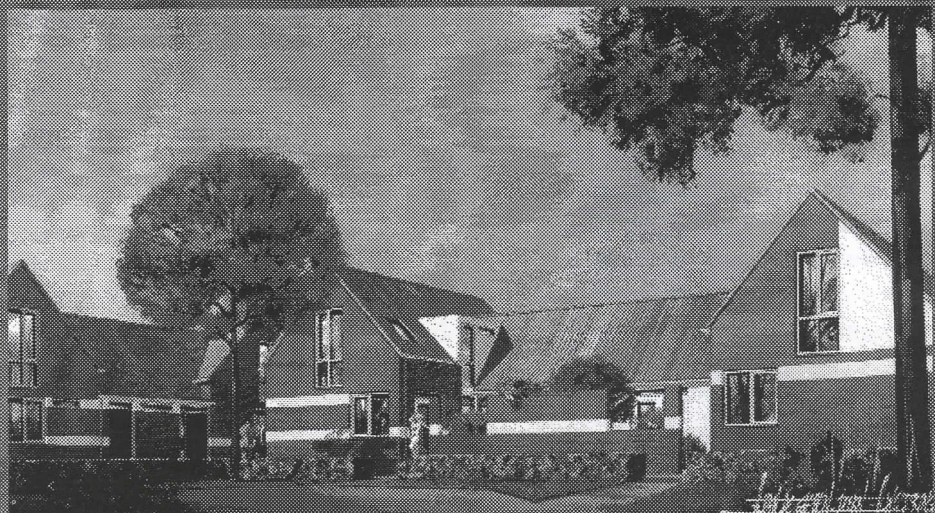
De succesvolle heruitgave van het boek ‘Zoetermeer zoals het was in het begin van deze eeuw’ is door het Historisch Genootschap op internet gezet. Alle teksten en foto’s zijn via de website van het Historisch Genootschap opvraagbaar.

Succesverhaal

In 1975 verscheen in het Streekblad voor Midden Zuid-Holland een reeks artikelen van de hand van W.J. Veldhuizen. De artikelen beschreven op een levendige manier de Zoetermeerse en Zegwaartse samenleving rond 1900. De serie bleek een succesverhaal en de diverse artikelen verschenen een jaar later in gebundelde vorm. In 1995 publiceerde het Historisch Genootschap een heruitgave van het boekje, maar dat was al snel uitverkocht. Voor een derde druk was wel animo, maar niet voldoende om minimaal 750 exemplaren te laten drukken.

Internet biedt uitkomst

Inmiddels is het boekje op de internetsite van het Historisch Genootschap gezet. Door de publicatie op internet te plaatsen kan nu iedereen het interessante verhaal lezen. De teksten zijn opgedeeld in hoofdstukken en worden geïllustreerd door tientallen foto’s. U kunt het verhaal vinden op www.oudsoetermeer.nl onder het kopje ‘nieuws’.

Comfortabel wonen

en slapen op de begane grond

Lindenhof

De Lindenhof is gelegen in de verlenging van de oude dorpskern van Zoetermeer.

Gemakkelijk bereikbaar via de A12. Hier worden rondom een hofje een klein aantal patio-woningen en stadsvilla's gebouwd.

9 tweelaagse patio-woningen type Oliveri

De woning kent aantrekkelijke indelingsvarianten! U kunt kiezen voor gemak of voor royaal. Als u kiest voor gemak dan heeft u een slaap- en badkamer op de begane grond. Voor kinderen of logés heeft u twee slaapkamers op de verdieping. Wilt u een nog royalere woonkamer? Dat kan door het laten vervallen van de slaap- en badkamer op de begane grond. Op de verdieping heeft u dan twee slaapkamers en een badkamer.

Verder heeft de woning een ruime eetkeuken, vele bergruimtes waaronder een berging met bergzolder. Vanuit de woonkamer heeft u via de openslaande deuren toegang tot de patio.

Eigen parkeerplek in ondergrondse parkeerplaats.

Prijzen vanaf

ca. f 580.000,-/€ 263.192,52 v.o.n.

PROJECT

Lindenhof, Zoetermeer

REALISATIE

Bouwfonds Wonen B.V. en Dura Vermeer

VERKOOP

Atta Makelaars Zoetermeer

Oranjelaan 1a
2712 GA Zoetermeer
(079) 316 05 00

e-mail: atta.zoetermeer@tip.nl

Atta Zoetermeer

INTERNET

www.bouwfonds-zuidwest.nl
www.atta.nl

Een notabel geschenk

Mevrouw M. Bos te Zeist schonk het genootschap onlangs een prachtige verzameling foto's, documenten en voorwerpen, afkomstig van haar vader F.S.G. Bos en haar grootvader C.L.J. Bos. De documenten betreffen de loopbanen van de heren Bos, die allebei burgemeester en gemeentesecretaris van Zoetermeer, Zegwaart en Benthuisen waren en bovendien nog vele andere functies in het openbare leven bekleedden. Het dikke pak met koninklijke besluiten, welkomstliederen en allerlei ander materiaal uit de periode 1890-1931, vindt zijn plaats in het Gemeentearchief. Onder de voorwerpen bevinden zich de ridderorden waarmee vader en zoon waren gedecoreerd, een negentiende-eeuwse beurs van het waterschap Het Meersche Verlaat en een fraaie voorzittershamer met zilveren inscriptie, die burgemeester F.S.G. Bos in 1912 van de Zegwaartse schoolkinderen kreeg aangeboden. Deze zaken zullen worden bewaard in het Stadsmuseum. De bijna honderd originele foto's dateren uit de periode 1882-1930 en betreffen straatbeelden van Zoetermeer, verenigingsbesturen en allerlei gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld de viering van 100 jaar onafhankelijkheid in 1913 en de opening van de watertoren in 1927. Ze worden opgenomen in de collectie van ons genootschap. Uit de overgeleverde documentatie volgen hieronder, om te laten zien hoe rijk de collectie is, enkele aantekeningen over het leven van Zoetermeers laatste autochtone burgemeester, Frederic S.G. Bos (1877-1931).

Bloembinderij

DE NOBEL

- voor al uw
- ✿ Relatiegeschenken
 - ✿ Bloemdecoraties
 - ✿ Smaakvolle boeketten
 - ✿ Bruidswerk
 - ✿ Rouwwerk

Dorpsstraat 86k, Zoetermeer, telefoon (079) 316 93 11

Welkom!

Er ging door deez' dorpen een treurig bericht:
Dat 't Hoofd der Gemeente zijn taak zag verlicht.
Uw Vader, hij werkte tot Koetermeers bloei
En jaren lang zag men vooruitgang en groei.
Achtien jaren droeg hem de Heer,
Was hij Burgemeester van Koetermeer.

't Behaagde ons' Forstinne tot veler pleizier
Om U Burgemeester te stellen alhier.
Dat zal wel een zware en moeilijke arbeid zijn,
Dat denken wij allen, al zijn wij nog klein.
Daarom geve God U maar kracht,
Dat door U deez' arbeid met lust word' volbraan

Van God daalt gezag, macht en hoop tot ons af.
Laat dat Burgemeester Uw steun zijn en staf.
God schenk Uw Kijn zegen, op Hem slechts gebouwd,
Hij stelle U tot zegen voor jong en voor oud.
Orde, welvaart hier wonen mag!
Heil U, Burgemeester, op dezen dag!

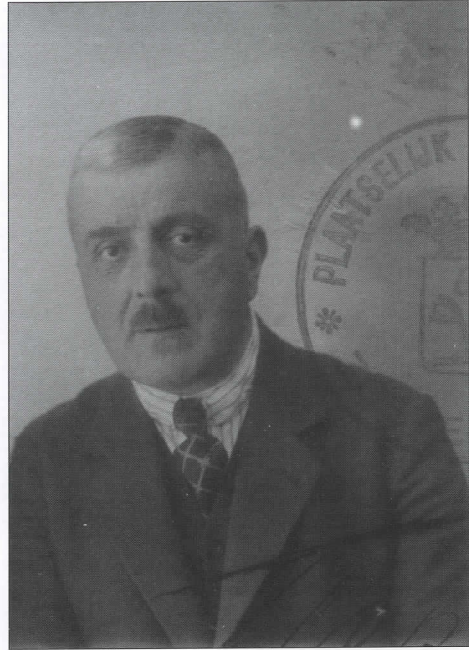
Z.

N.

De laatste burgemeester Bos

Ronald Grootveld

Frederic Sophie Guillaume Bos werd in 1877 geboren in 't Oude Huis aan de Dorpsstraat. Zijn vader, C.L.J. Bos, zou in 1882 burgemeester van Zegwaard worden. Zijn moeder, Johanna Maria Barnouw, was de tweede vrouw van zijn vader. De eerste was in 1869 overleden en had een zontje nagelaten. In het jaar dat C.L.J. Bos zijn tweede vrouw trouwde, liet hij ook 't Oude Huis bouwen. Daar werden voor en na Frederic (Frits) nog zeven broertjes en zusjes geboren. De kleine Frits werd vernoemd naar F.S.G. Gautier, de in 1876 overleden man van zijn tante Neeltje Bos. Het gezin Bos werd bijgestaan door twee inwonende dienstbodes en tussen 1885 en 1890 zelfs door een kinderjuffrouw. In 1894 werd vader Bos tevens burgemeester van Zoetermeer. Daarnaast bekleedde

Frederic S.G. Bos (1877-1931)

hij al jaren functies in allerlei besturen, zoals die van de Zoetermeerse polders. De dienstbaarheid aan het algemeen belang moet de jonge Frits dan ook met de paplepel zijn ingegoten. Hij volgde zijn vaders voetsporen en bekwaamde zich in de gemeentelijke administratie. Onder andere ging hij in de leer bij burgemeester Bakker in Capelle a/d IJssel. In 1903 werd hij benoemd tot secretaris van de regionale gezondheidscommissie en in 1907 solliciteerde hij tevergeefs als rentmeester van het hoogheemraadschap van Rijnland. Ook werkte hij enkele jaren bij zijn vader op de secretarie van Zegwaard. In 1912 was hij zover gevorderd, dat hij zijn 72 jaar oude vader als burgemeester en gemeentesecretaris van Zoetermeer kon opvolgen. Daarmee trad hij ook in de voetsporen van zijn grootvader, Jacobus Bos, die van 1827-1852 eveneens burgemeester van Zoetermeer was geweest. Vader C.L.J. Bos bleef wel burgemeester en secretaris van Zegwaard.

Frits Bos, inmiddels 34, woonde met zijn vader en enkele jongere kinderen in 't Oude Huis. Zijn moeder vertrok in de zomer van 1912 naar Utrecht, om pas in 1918 weer terug te keren. Vader Bos, die zeer gezien was in de beide dorpen, overleed in augustus 1917, 77 jaar oud. Na zijn dood kwam het in Zegwaard

Links, de raadszaal van Zoetermeer in 1913.

Onder, de gemeenteraad van Zegwaart in 1926. Burgemeester Bos in het midden.

Het echtpaar Bos-Visser .

tot een heuse actie om de zoon benoemd te krijgen als burgemeester. De meerderheid van de bevolking zou “rechtsch” zijn volgens de plaatselijke pers. En met rechts werd in die tijd protestants-christelijk gelijkgesteld. In de gemeenteraad zaten inderdaad drie “rechtschen”, twee katholieken en twee liberalen, leden van de Vrijheidsbond. Frits Bos was bepaald niet rechts maar vrijzinnig of liberaal, evenals zijn vader. Om te voorkomen dat een rechtse burgemeester benoemd zou worden, werden handtekeningen verzameld en een verzoekschrift aan de koningin ingediend. Met succes: F.S.G. Bos werd in januari 1918 benoemd tot burgemeester van Zegwaart.

De antirevolutionaire partij merkte zuur op dat dit toch meer aan de persoonlijke verdiensten van de nieuwe burgemeester had gelegen dan aan de actie. Op 7 februari 1918 vlagden de beide dorpen: burgemeester Bos werd met een open koets bij zijn huis afgehaald en bij de gemeentegrens (100 meter verder) toegesproken. Hij stapte vervolgens 50 meter verderop uit voor het raadhuis van Zegwaart, waar de plechtige installatie plaatsvond. Inwoners juichten, notabelen spraken en de schoolkinderen zongen en boden hun nieuwe burgervader een voorzittershamer aan. Het secretariepersoneel, waar Frits Bos al tijdelijk leiding aan had gegeven, schonk zijn nieuwe werkgever een portret van diens vader ten behoeve van de raadszaal. Ruim een jaar later liep de bevolking weer te hoop, nu voor het huwelijk van hun burgemeester. Frits Bos had zijn oog laten vallen op Liesbeth Visser, een van de beide dochters van een weduwe, die aan de Molenweg (nu Stationsstraat) woonde. Het bruidspaar werd toegezongen, kreeg cadeaus en bedankte eenieder allervriendelijkst vanaf het balkon van het raadhuis. Na het kerkelijk huwelijk werden de wijkgebouw

feestelijkheden voortgezet in het woonhuis van het paar, waar de harmonie Kunst en Vriendschap 's avonds een serenade ten gehore bracht. Als dank bood burgemeester Frits hun een feesttent aan. Zijn moeder was na het overlijden van de oude burgemeester weer in 't Oude Huis getrokken, dus het echtpaar vestigde zich in een eigen huis aan de Molenweg, nu makelaardij Van As aan de Stationsstraat. Daar werd op 2 maart 1920 hun zoontje Kees geboren. Na het overlijden van de weduwe van de oude burgemeester verhuisde het gezin in 1921 naar 't Oude Huis aan de Dorpsstraat waar in november 1922 hun dochtertje Riti ter wereld kwam.

Een jaar later had de burgemeester een akkefietje: een boer uit Zoetermeer had hem via een ingezonden stuk ervan beschuldigd dat hij "zichtbaar niets anders uitvoert dan auto rijden en hazen vangen, terwijl deze beestjes weer dienen kunnen om goedgunstige objecten te kweken in Den Haag". De burgemeester voelde zich beledigd en verdacht van plichtsverzaking en een soort omkoping. Hij stapte naar de rechter, maar de uitspraak is helaas (nog) niet terug gevonden. In de beide dorpen liepen de zaken ondertussen voorspoedig. Dankzij het streven van de burgemeester kregen we hier in 1923 een nieuwe openbare school en in 1927 leidingwater. Ook voor de nieuwbouw van de christelijke school zette hij zich in, alsmede voor de stichting van een

De Dorpsstraat omstreeks 1900. Rechts is nu slijterij Boonekamp gevestigd. Even verderop links slagerij Vollebregt. (foto geschonken door Mw. M. Bos)

gebouw voor het Groene Kruis. Daarnaast bleef hij secretaris van de gezondheidscommissie en bestuurder van verschillende polders. En dat alles nauwgezet en accuraat, boven de partijen staand en hard werkend, aldus zijn tijdgenoten. In 1929 werd hij geridderd voor al zijn inspanningen. Het was dan ook een grote schok voor zijn omgeving toen hij totaal onverwacht na een bezoek aan zijn broer in Heemstede op 26 mei 1931 overleed, slechts 53 jaar oud. Bij zijn begrafenis werd hij geroemd als een echte burgervader, die met iedereen rekening trachtte te houden en het werkelijk goed meende met de bevolking. Saamhorigheid had hij hoog in het vaandel staan en het is dan ook niet verwonderlijk dat Zoetermeer en Zegwaart vier jaren later eindelijk samensmolten tot één gemeente. Voor de begrafenis liepen beide dorpen uit en er waren vele notabelen aanwezig. Het secretariëpersoneel droeg zijn grafkist naar de begraafplaats achter de Oude Kerk, waar zijn steen nog altijd ter nagedachtenis ligt.

Bronnen:

Gemeentearchief Zoetermeer: Bevolkingsregister, Papieren C.L.J. en F.S.G. Bos
HGOS: krantenknipsels uit Het Nieuws voor Zoetermeer-Zegwaart, 1917-1931

KAMERBEEK
MAKELAARS

079 316 77 71

**Huis kopen?
Huis verkopen?**

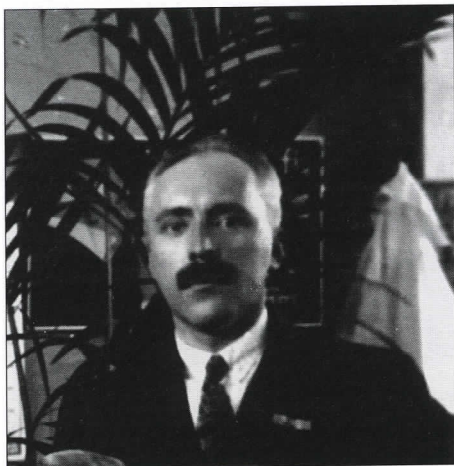
Op zoek naar sporen van de Spaanse griep

De Zoetermeerse journalist en schrijver Reinold Vugs, die eerder o.a. een biografie van F. Bordewijk (1995) en de thriller *Influenza* (1999) publiceerde, doet momenteel onderzoek naar de Spaanse griep in Nederland. In 1918 sloeg de Spaanse griep als een ware gesel Gods over de wereld, daarbij 20 tot 40 miljoen dodelijke slachtoffers veroorzakend. Daarmee heeft ze meer doden op haar geweten dan de grote pestepidemie uit het midden van de veertiende eeuw, waarbij eenderde van de Europese bevolking het leven liet.

Het dodelijkste griepvirus aller tijden had een ontwrichtende werking op het maatschappelijk leven van die dagen. Complete gezinnen lagen ziek op bed, artsen konden vaak de huizen niet eens binnenkomen omdat niemand in staat was de deur te openen. In Amsterdam bijvoorbeeld stierven in de laatste week van oktober en de eerste week van november 1918 meer dan 500 mensen aan de griep, in heel Nederland bedroeg het trieste saldo over de maand november 1918 bijna 10.700 doden. In totaal zou de Spaanse griep zo'n 28.000 Nederlandse doden tot gevolg hebben. Je vraagt je anno 2002 af welke taferelen zich destijds hebben voorgedaan en hoe men in staat was zoveel lichamen te begraven. Opvallend was, dat de Spaanse griep vooral slachtoffers maakte onder jongere mensen tussen de 20 en 40 jaar, veelal in de kracht van hun leven. (Normaal gesproken is influenza juist gevaarlijk voor heel jonge of juist oude mensen).

Ook in Zoetermeer en omstreken heeft het dodelijke virus toegeslagen. Ten behoeve van zijn onderzoek zou Reinold Vugs graag in contact komen met Zoetermeesters, die direct of indirect met de (gevolgen van de) Spaanse griep te maken hebben gehad. De ouderen onder ons, of hun nakomelingen, zullen zich wellicht iets herinneren van de omstandigheden uit die tijd, die samenviel

met het einde van de Eerste Wereldoorlog. Zij worden vriendelijk verzocht te reageren op het telefoon-/faxnummer (079) 341 53 17, of via het mailadres reinold.vugs@wolmail.nl. Schrijven kan vanzelfsprekend ook: het adres is Kadelaan 71, 2725 BC Zoetermeer.

Dokter J. W. Palte, huisarts in Zoetermeer tijdens de Spaanse griep.

Oud Soetermeer bij McDonalds

In november kregen ons genootschap en het gemeentearchief het verzoek van interieurontwerper R. Bats om een deel van de nieuwe McDonaldsvestiging langs de Zuidweg aan de Zilverstraat aan te kleden. Bij velen van u is het pand bekend als het voormalige Paviljoen van Van der Meer, dat in de afgelopen maanden een hele verandering heeft ondergaan.

Het pand is opgedeeld in specifieke onderdelen. Behalve de keuken en de afhaalbalie is er een speciale kinderhoek, een serre en een zogeheten businesscorner. De laatste heeft het oude en nieuwe Zoetermeer als thema. Bij het binnenkomen stuit de bezoeker direct op een vitrine met archeologische voorwerpen en publicaties van Oud Soetermeer. Daarachter zijn vele scheidingswanden geplaatst die de businesscorner van het centrale looppad scheiden. Deze zijn opgesierd met vele foto's van het oude Zoetermeer en Zegwaart en met foto's die de tegenstelling oud en nieuw uitbeelden. We zullen u niet verplichten om daar te gaan eten, maar u moet er beslist binnenkort eens binnenlopen en rustig met een bak koffie gaan zitten en rondkijken. De moeite waard!

De nieuwe McDonalds met een kleine expositie over Oud Zoetermeer.

De adverteerders en de hierna genoemde bedrijven maken het met hun financiële steun mede mogelijk dit blad uit te geven.

Van As Makelaardij bv

Eerste Stationsstr. 61, tel. (079) 316 44 45

Dranken/Wijnhandel Boonekamp

Dorpsstraat 130, tel. (079) 316 38 02

Bouwmarkt De Bouwhof

Edisonstraat 88, tel. (079) 331 07 00

Cammeraat IJzerwaren

Eerste Stationsstr. 48, tel. (079) 316 37 31

Carrosseriefabriek Joost Lamboo bv

Koperstraat 40, tel. (079) 363 44 44

Het Fluitschip historisch onderzoeks-
en adviesbureau, tel. (079) 316 78 46

Henneken Radio en TV

Den Hoorn 7, tel. (079) 316 24 90

Linthout Foto Video

Dorpsstraat 68, tel. (079) 316 30 84

Roos Kantoorboekhandel

Dorpsstraat 155, tel. (079) 316 35 80

Rové Licht & Sfeer Eerste Stationsstr. 3
tel. (079) 316 64 88

Schoenen Van Veen

Dorpsstraat 83, tel. (079) 316 31 65

Slagerij Vollebregt

Dorpsstraat 127, tel. (079) 316 35 25

Personenvervoer Van der Slik

Blauwroodlaan 296, tel. (079) 361 61 61

Verlaan Verfspecialzaak

Vlamingstraat 5, tel. (079) 316 34 76

Van Waaij Wonen

Coppeliashouw 30, tel. (079) 343 53 30

UW HUIS VERKOPEN?

van Brero *makelaardij o.g.*

Vrijblijvend thuis bezoek door beëdigd makelaar-taxateur lid NVM.

Dorpsstraat 14 2712 AK Zoetermeer Telefoon 079 316 00 61 Fax 079 316 00 26
Internet: www.vanbrero.nl E-mail: brero@nvm.org

gratis waardebepaling! Bel 079-3160061

Het avontuur begint bij Dump van Herwijnen

Voor alles wat met avontuur te maken heeft
moet je bij Van Herwijnen zijn.
Dus kom naar de Dorpsstraat 66
voor een complete uitrusting!
Zowel voor jouw actieve hobby
of jouw actieve vakantie!

Een compleet assortiment

Aantrekkelijk geprijsd

**Ook voor campingsport,
messen, overlevingssets...**

tenten
dartsport
klimsport
schietsport
vrijtijdsleding
kampeerartikelen
camping-gaz dealer
berg/wandelschoenen

dump
van Herwijnen
SINDS 1891

Dorpsstraat 66 Zoetermeer Telefoon 079 - 3163551